

Keski-Suomen ELY-keskus

kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 30.11.2022 (KESELY/360/2021)

Asia: Fingrid Oyj:n voimajohtohanke Alajärvi-Hikiä, YVA-selostus

Fingrid Oyj suunnittelee 400+110 kV voimajohtohanketta välillä Alajärvi-Hikiä. Keski-Suomen ELY-keskus pyytää lausuntoja hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA). Päijät-Hämeessä suunniteltu voimajohto kulkee Padasjoen kunnan kautta, jonka osalta Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu arviointiselostuksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Viitaten 31.3.2022 antamaansa lausuntoon, linjan vaikutusalueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä ja hankkeen yhteydessä suoritettussa muinaisjäännesselvityksessä löydetty *muu kulttuuriperintökohde*, raivaus/viljelyryökyöalue (muinaisjäänösrekisterin kohde *Soutsalmi*, nro 1000043822) ei sijaitse suunnitellulla linjalla vaan 20 metrin etäisyydellä siitä (Arviointiselostuksen liite 2, karttalehti 17). Voimajohtolinjalla ja sen rakennustöillä on siten vähäinen kielteinen vaikutus ko. kohteeseen. Edellä esitetyn perusteella museo katsoo, ettei hankkeelle ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Padasjoella voimajohtoreitti leikkaa samanaikaisesti useaa arvoaluetta, joista kaksi on valtakunnallisesti arvokkaita. Nämä ovat Vesijaon kylän rakennettu kulttuuriympäristö ja Auttoisten ja Vesijaon valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue (Museovirasto RKY 2009, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021). Näiden lisäksi johtoreitti kulkee maakunnallisesti arvokkaiden Vesijaon kylän ja Toritun kylän kulttuuriympäristöjen ja Auttoisten ja Vesijaon, Toritunharjun sekä Isoharjun maisema-alueiden läpi. Vaikutusalueelle sijoittuvat myös Auttoisten ja Kaukelan kylien kulttuuriympäristöt (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014).

YVA-menettelyssä tarkasteltavassa Alajärven ja Hikiän välisessä voimajohtohankkeessa lähtökohtana on ollut nykyisten voimajohtojen reittien ja johtoalueiden hyödyntäminen. Voimajohtoreitti sijoittuu siis nykyisten voimajohtojen paikalle, eikä ole uusi elementti maisemassa. Voimajohtoalue levenee kuitenkin yhteensä noin 11 metriä ja mastojen korkeus kasvaa. Hankkeen vaikutuksia maisemaan on selvitetty tutkimalla maisema- ja kyläkuvan

sietokykyä yleispiirteisen maisema-analyysin perusteella. Maisema-analyysissä on tarkasteltu karttojen ja ilmakuvien avulla muun muassa eri maisematekijöitä, kuten avoimia ja suljettuja maisematiloja, maiseman solmukohtia, mahdollisia häiriötekijöitä sekä maiseman, rakennetun ympäristön ja nykyisten johtojen suhdetta. Analyysiä on täydennetty maastokäynnein. Selostuksen mukaan tärkeimmistä johtoreittien varrelle sijoittuvista maisemakohteista ja näkymäsuunnista on laadittu kirjallisten selvitysten tueksi maisema-analyysikartta sekä havainnekuvia. Havainnekuvat on laadittu valokuviin, jotka on otettu vastaamaan ihmissilmän näkymää. Koko voimalinjahankkeen pituus huomioon ottaen havainnekuvia on kuitenkin hyvin harvakseltaan eikä niitä ole edes valtakunnallisesti arvokkailta alueilta. Padasjoen osalta ainoa havainnekuva on aivan Kuhmoisten rajalta Pippurin alueelta, jota ei edes ole määritelty arvoalueeksi. Maisemavaikutusten havainnollistamista tulee täydentää havainnekuvien voimajohtolinjan vaikutusalueelle sijoittuvien valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden osalta.

Vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriperintöön on arvioitu maisema-alueiden ja kulttuuriympäristöjen muodostamina kokonaisuuksina sekä lähi- että kaukomaisemassa. Hankkeella on arviointiselostuksessa arvioitu olevan Padasjoen arvoalueisiin vähäinen kielteinen vaikutus. Se on pääasiassa melko paikallinen ja tuntuvin Sammilanjärven ja läheisen tienylityskohdan läheisyydessä. Vaikutus kohdistuu lähinnä maisemakuvaan.

Toritun kylän kohdalla voimajohtoreitin lähivaikutuspiiriin sijoittuu useampi maakunnallisella tasolla arvokas kohde. Harjualueiden osalta vaikutukset ovat vähäiset tai melko vähäiset. Enimmät vaikutukset kohdistuvat Toritun kylän kulttuurimaisemaan. Tieltä ja lähimmiltä asuinrakennuksilta käsin voimajohtorakenteet näkyvät varsin hallitsevina. Toritun kyläalueelle/ keskittymään, jossa rakennuksia on vähän runsaammin, voimajohtorakenteet näkyvät melko etäisesti. Kokonaisuudessaan vaikutus on kohtalaista luokkaa.

Jos reitille osuvia arvoalueita lähdetäisiin kiertämään ja raivaamaan voimalinjalle uutta maastokäytävää, olisi maisemallinen vaikutus entistäkin suurempi. Tätä arvioitaessa on huomioitava myös arvoalueiden laajuus, pitkänomainen muoto ja seudulle sijoittuvat monet vesistöt erityisesti kaikkein merkittävimpien alueiden yhteydessä.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

tutkija, arkeologi Esko Tikkala

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

Lausunto

9.2.2023

Alueellinen vastuumuseo

tutkija

Lauri Miettinen

Tiedoksi

Museovirasto, Hämeen Ely-keskus, Padasjoen kunta